

ENERGIE-EFFICIËNTIE

De EU zet zich in voor maatregelen op het vlak van energie-efficiëntie om haar energievoorziening duurzamer te maken en veilig te stellen, minder broeikasgassen uit te stoten, op invoerkosten te besparen en haar concurrentievermogen te vergroten. In 2023 hebben het Parlement en de Raad besloten het eindenergieverbruik in de EU vóór 2030 met ten minste 11,7 % terug te dringen ten opzichte van de prognoses van 2020.

RECHTSGROND

Artikel 194 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

RESULTATEN

A. De energie-efficiëntierichtlijn

1. De energie-efficiëntierichtlijn: op weg naar 2020

In de [energie-efficiëntierichtlijn \(Richtlijn 2012/27/EU\)](#) werden voor het eerst bindende streefcijfers op het vlak van energie-efficiëntie in de EU vastgesteld. Met deze streefcijfers wilde de EU het primaire en eindenergieverbruik op EU-niveau vóór 2020 met 20 % verminderen ten opzichte van de prognoses van 2007. Concreet kwam dit overeen met een primair energieverbruik van maximaal 1 474 miljoen ton olie-equivalent (Mtoe) en een eindenergieverbruik van 1 078 Mtoe.

Op basis van deze richtlijn moesten de EU-landen indicatieve nationale streefcijfers vaststellen zowel voor de primaire energie in de energiesector voor de omzetting en levering van energie, als voor de eindenergie die rechtstreeks door de eindgebruikers wordt gebruikt. Met de richtlijn werden ook maatregelen ingevoerd om het gemakkelijker te maken deze streefcijfers te behalen en werden er juridisch bindende voorschriften vastgesteld voor zowel de eindgebruikers als de energieleveranciers. Voorts kregen de EU-landen de opdracht om driejarige nationale actieplannen voor energie-efficiëntie te publiceren.

2. De herziene energie-efficiëntierichtlijn: op weg naar 2030

Met de nieuwe [energie-efficiëntierichtlijn \(Richtlijn \(EU\) 2023/1791\)](#), die in oktober 2023 in werking trad, heeft de EU haar ambitie op het vlak van energie-efficiëntie verhoogd. Met de nieuwe streefcijfers wil de EU het primaire en eindenergieverbruik op EU-niveau vóór 2030 met 11,7 % verminderen ten opzichte van de prognoses van 2020. In

absolute cijfers betekent dit dat het primaire en eindenergieverbruik van de EU in 2030 niet hoger mag zijn dan respectievelijk 992,5 en 763 Mtoe.

Het herziene streefcijfer voor het eindenergieverbruik is bindend voor alle EU-landen, terwijl het streefcijfer voor het primair energieverbruik slechts indicatief is. Op basis van de richtlijn moeten de EU-landen overeenkomstig de bijdragen aan het eindenergieverbruik indicatieve nationale streefcijfers vaststellen om het streefcijfer van de EU te halen. De EU-landen krijgen ook jaarlijks nieuwe verplichtingen voor energiebesparing opgelegd: minstens 0,8 % van het eindenergieverbruik vóór 2023, waarna dit wordt opgetrokken tot 1,3 % vanaf 2024, 1,5 % vanaf 2026 en 1,9 % vanaf 2028. In het kader van de richtlijn beoordeelt de Commissie de huidige partnerschappen voor energie-efficiëntie en doet zij indien nodig voorstellen voor nieuwe partnerschappen in specifieke sectoren op EU-niveau.

Ook wordt de overheidssector verplicht om een voorbeeldfunctie te vervullen: de overheidsinstanties van de EU moeten hun totale eindenergieverbruik jaarlijks met ten minste 1,9 % verminderen ten opzichte van 2021, en jaarlijks ten minste 3 % van het totale vloeroppervlak van hun verwarmde en/of gekoelde gebouwen renoveren. In de richtlijn wordt de definitie van efficiënte stadsverwarmingssystemen herzien en worden nieuwe eisen vastgesteld om de toelevering van deze systemen uiterlijk in 2050 volledig koolstofvrij te maken.

Voorts worden er ook rapportageverplichtingen vastgesteld voor datacentra, specifieke centrale aanspreekpunten voor kleine en middelgrote ondernemingen, huishoudens en overheidsinstanties, en verplichtingen inzake verwarmings- en koelingsplanning in gemeenten met meer dan 45 000 inwoners. Tot slot voorziet de richtlijn ook in bepalingen inzake consumentenbescherming, een definitie van energiearmoede op EU-niveau en maatregelen om energiearmoede tegen te gaan.

De herziening van de energie-efficiëntierichtlijn gebeurde in vier fasen:

- In 2018 werd in het pakket “[Schone energie voor alle Europeanen](#)” voorgesteld om vóór 2030 het primaire en eindenergieverbruik van de EU met 32,5 % terug te schroeven ten opzichte van de prognoses van 2007.
- In 2021 werd in het “[Fit for 55](#)”-pakket voorgesteld om het energie-efficiëntiestreefcijfer van de EU vóór 2030 te verhogen tot ten minste 9 % ten opzichte van de prognoses die in 2020 voor 2030 waren gesteld. Bij de herziening werd het beginsel van “[energie-efficiëntie eerst](#)” naar voren geschoven als een belangrijk uitgangspunt voor de [energie-unie](#).
- Naar aanleiding van de Russische agressie tegen Oekraïne in 2022 werd in het [REPowerEU-plan](#) voorgesteld om het bindende energie-efficiëntiestreefcijfer voor 2030 verder op te trekken tot 13 % en werden in het plan streefcijfers ingevoerd om de vraag op de interne energiemarkt terug te dringen ([2.1.9](#)).
- In 2023 bereikten het Parlement en de Raad een akkoord over een energie-efficiëntiestreefcijfer van 11,7 % vóór 2030.

Overeenkomstig de [governanceverordening \(Verordening \(EU\) 2018/1999\)](#) moeten de EU-landen voor de tienjarige periode 2021-2030 [nationale energie- en klimaatplannen](#) opstellen en om de twee jaar voortgangsverslagen indienen. De Commissie houdt

toezicht op en beoordeelt deze voortgangsverslagen en kan op EU-niveau maatregelen nemen zodat de geboekte vooruitgang aansluit bij de algemene EU-doelstellingen.

B. Algemeen kader

1. Energieprestatie van gebouwen

a. De richtlijn energieprestatie van gebouwen

De [richtlijn energieprestatie van gebouwen \(Richtlijn 2010/31/EU\)](#) heeft tot doel de uitstoot van broeikasgassen en het energieverbruik in de bouwsector van de EU te verminderen door deze uiterlijk in 2050 klimaatneutraal te maken, de slechtst presterende gebouwen te renoveren en de uitwisseling van informatie over energieprestaties te verbeteren. Uiteindelijk werd in maart 2024 overeenstemming bereikt over de [herziening van deze richtlijn](#).

In de nieuwe richtlijn worden emissiereductiedoelstellingen voor gebouwen op EU- en nationaal niveau vastgesteld:

- Alle nieuwe gebouwen in de EU moeten vanaf 2030 emissievrij zijn; voor overheidsgebouwen (in eigendom of in gebruik) is dat vanaf 2028.
- Voor gebouwen die niet voor bewoning zijn bestemd, zullen de EU-landen minimumnormen voor energieprestatie vaststellen om 16 % van het slechtst presterende gebouwenbestand vóór 2030 te renoveren en 26 % vóór 2033.
- Voor woongebouwen zullen de EU-landen een traject uitstippelen om hun volledige gebouwenbestand geleidelijk te renoveren. Het doel is om het gemiddelde primaire energieverbruik met ten minste 16 % te verminderen vóór 2030 en met 20-22 % vóór 2035.

In de richtlijn worden de begrippen “emissievrij gebouw”, “bijna-energie neutraal gebouw” en “grondige renovatie” gedefinieerd en worden langetermijnrenovatiestrategieën vervangen door [nationale plannen voor de renovatie van gebouwen](#), die operationeler zijn en beter kunnen worden opgevolgd.

In de richtlijn worden de EU-landen verzocht om vóór 2030 geleidelijk installaties met zonnepanelen aan te brengen op openbare en niet voor bewoning bestemde gebouwen, afhankelijk van hun omvang, en op alle nieuwe woongebouwen, indien dit vanuit technisch en economisch oogpunt passend is.

Voorts is in de richtlijn bepaald dat subsidies voor standalone verwarmingsketels op fossiele brandstoffen vanaf 2025 worden stopgezet en dat de EU-landen faciliteiten voor technische bijstand moeten oprichten. Er zijn uitzonderingsregels vastgesteld voor landbouw- en erfgoedgebouwen en er zijn bovendien uitzonderingen mogelijk voor gebouwen met bijzondere architecturale of historische waarde, tijdelijke gebouwen, kerken en gebedshuizen.

b. De renovatiegolfstrategie

In oktober 2020 heeft de Commissie haar [renovatiegolfstrategie](#) gepubliceerd die erop is gericht de komende tien jaar de renovatiegraad ten minste te verdubbelen en er bij renovaties op toe te zien dat de energie- en hulpbronnenefficiëntie wordt verbeterd.

2. Warmtekrachtkoppeling gebruiken voor warmte en elektriciteit

Warmtekrachtkoppeling is de gelijktijdige productie van elektriciteit en nuttige warmte. In overeenstemming met de [energie-efficiëntierichtlijn](#) kan de Commissie de EU-landen vragen om een [uitgebreide beoordeling](#) uit te voeren van het potentieel voor efficiënte verwarming en koeling, waaronder de mogelijkheid van warmtekrachtkoppeling.

3. Energie-efficiëntie van producten

De EU heeft verschillende maatregelen ingevoerd met het oog op de energie-efficiëntie van producten, waaronder [eisen inzake ecologisch ontwerp voor energiegerelateerde producten \(Richtlijn 2009/125/EG\)](#) en een [kader voor de etikettering van het energieverbruik \(Verordening \(EU\) 2017/1369\)](#).

In het nieuwe kader voor de etikettering van de energie-efficiëntie van producten worden de klassen A+, A++ en A+++ geschrapt en wordt opnieuw de eenvoudigere schaal van A tot G ingevoerd.

DE ROL VAN HET EUROPEES PARLEMENT

Het Parlement heeft onafgebroken geijverd voor ambitieuzere streefcijfers en een aanscherping van de regelgeving op het vlak van energie-efficiëntie.

Op 17 januari 2018 heeft het Parlement [amendementen in eerste lezing](#) aangenomen waarin het pleitte voor een energie-efficiëntiestreefcijfer op EU-niveau van minimum 35 % vóór 2030 in plaats van 30 %, zoals de Commissie had voorgesteld.

Op 15 januari 2020 heeft het Parlement een [resolutie](#) aangenomen over de Europese Green Deal waarin het ertoe opriep de energie-efficiëntierichtlijn en de richtlijn energie-efficiëntie van gebouwen te herzien en af te stemmen op de verhoogde klimaatambitie van de EU. Op 17 september 2020 heeft het Parlement een [resolutie](#) aangenomen waarin het zich uitsprak voor het maximaliseren van het energie-efficiëntiepotentieel van het gebouwenbestand in de EU, en de Commissie verzocht consistente maatregelen uit te werken om een snellere en grondigere renovatie van gebouwen te stimuleren.

Op 14 september 2022 heeft het Parlement een [amendement](#) aangenomen waarbij het door de Commissie in het kader van haar REPowerEU-plan voorgestelde energie-efficiëntiestreefcijfer werd verhoogd tot ten minste 14,5 % van het eindenergieverbruik vóór 2030, ten opzichte van de prognoses van 2020. Dit komt overeen met een maximaal eind- en primair energieverbruik van respectievelijk 740 Mtoe en 960 Mtoe.

Op 14 maart 2023 heeft het Parlement zijn [standpunt in eerste lezing](#) bepaald over de noodzaak om ervoor te zorgen dat woongebouwen voldoen aan minimumnormen voor energieprestaties op EU-niveau (klasse E uiterlijk in 2030 en klasse D uiterlijk in 2033) en over steunmaatregelen tegen energiearmoede. Niet voor bewoning bestemde gebouwen en openbare gebouwen zouden deze energieprestatieclassen tegen respectievelijk 2027 en 2030 moeten halen. Er zou een beperkte reeks vrijstellingen gelden voor speciale gebouwen (monumenten, technische gebouwen, tijdelijk gebruik van gebouwen of kerken, gebedshuizen enz.) en voor sociale woningbouw in de openbare sector waar renovatie ertoe zou leiden dat de huur

zodanig wordt opgetrokken dat dit niet kan worden gecompenseerd door besparingen op de energierekening. Er zouden gerichte toelagen en subsidies moeten komen voor kwetsbare huishoudens.

Meer informatie over dit onderwerp vindt u op de [website](#) van de Commissie industrie, onderzoek en energie.

Matteo Ciucci
03/2024

